

ISTRAŽIVANJE "Za veze bez nasilja!"

Uvod

Za sprječavanje i borbu protiv rodno utemeljenog nasilja ključno je stvaranje društva s nultom stopom tolerancije na nasilje. Kako bi se stvorila poticajna klima za razvoj ravnopravnosti, koja je preduvjet društva bez nasilja, nužno je raditi na osvještavanju u vidu prepoznavanja svih oblika nasilja s jedne strane te o štetnosti tradicionalnih rodni uloga, stereotipa, patrijarhalnih stavova i seksizma s druge. Preventivne aktivnosti projekta "Za veze BEZ NASILJA!" usmjerene su srednjoškolskoj populaciji te je sastavna aktivnost istoga provedba istraživanja kojom će se istražiti stavovi i percepcija nasilja kod ciljane skupine.

Cilj

Glavni cilj ovoga istraživanja jest istražiti stavove i percepciju nasilja u partnerskim vezama kod učenika srednjih škola na području Koprivničko – križevačke županije, kao i njihova osobna iskustva, učestalost nasilja i prepoznavanje, kako bi se pridonijelo boljem razumijevanju tog problema, što potencijalno može koristiti za razvijanje novih ideja za prevenciju i suzbijanje takvih oblika ponašanja.

Materijal i metode rada

Metodologija

Mjerni instrument – online upitnik, kreiran je na temelju upitnika korištenog u istraživanju udruge "HERA" Križevci 2020. godine u sklopu projekta "Za VEZe BEZ nasilja!" te je dodatno proširen. Upitnik se sastoji od 21 pitanja, od čega je dvanaest pitanja zatvorenog tipa te jedanaest kombiniranog. Upitnik ispunjavaju same ispitanice i ispitanici te se sastoji od sljedećih tematskih cjelina:

- individualne značajke,
- iskustva veze,
- samoprocjena znanja o nasilju,

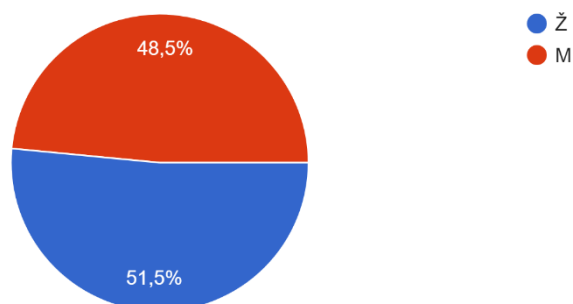
- iskustva nasilja u vezi,
- iskustva nasilja u obitelji,
- stavovi o nasilju,
- prevencija u školi.

Uzorak sudionika/ca istraživanja

Istraživanje je provedeno na prigodnom uzorku od 363 sudionika/ca, učenika/ca srednjih škola, od kojih je 51,5 % osoba ženskog spola, a 48,5 % osoba muškog spola, što je prikazano na prvome grafu. U svakoj od 5 škola upitnik je primijenjen na učenicama i učenicima prvog, drugog i trećeg razreda te isti čine strukturu od 44,4% učenica i učenika prvog, 30,6% drugog te 25,1% trećeg razreda srednjih škola.

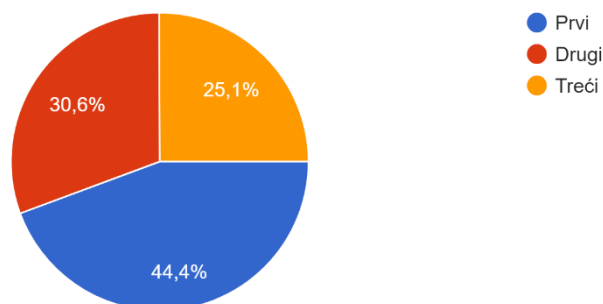
Kojeg ste spola?

363 odgovora

Koji razred polazite?

363 odgovora

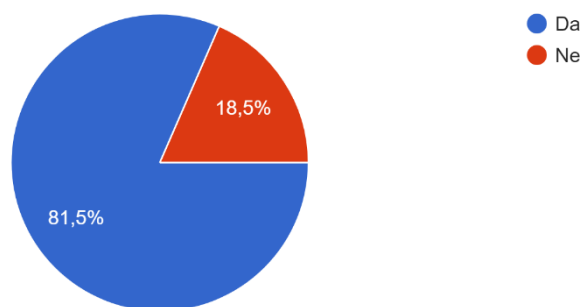
Rezultati istraživanja

Samoprocjena znanja o nasilju

81,5% sudionica/ka procjenjuje kako je dobro upoznato sa svim oblicima nasilja, dok ih 18,5% smatra kako nije dovoljno dobro upoznato.

Smatraš li da si dobro upoznat/a sa svim oblicima nasilja?

363 odgovora

Iskustvo nasilja u obitelji

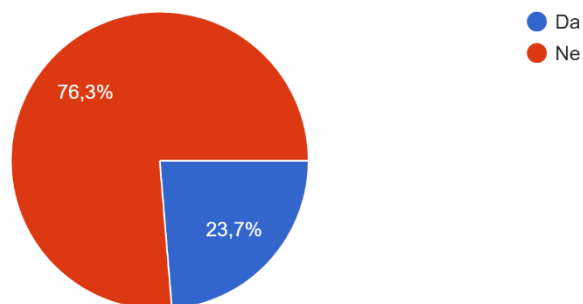
Nešto manje od jedne četvrtine sudionica/ka (23,7%) svjedočilo je nekoj vrsti nasilja u obitelji. Vezano za reakcije sudionica/ka dana je mogućnost označavanje više odgovora; 19,3% sudionica/ka izjavljuje kako nije nikako reagiralo, 7,2% da je spriječilo, 11,3% da je plakalo, 8,5% je osjećalo strah, jedna ispitanica izjavljuje kako je rekla najboljoj prijateljici (0,3%), 5,5% je pozvalo drugu osobu, o istome je šutjelo 5% sudionica/ka te se 7,2% nije željelo miješati.

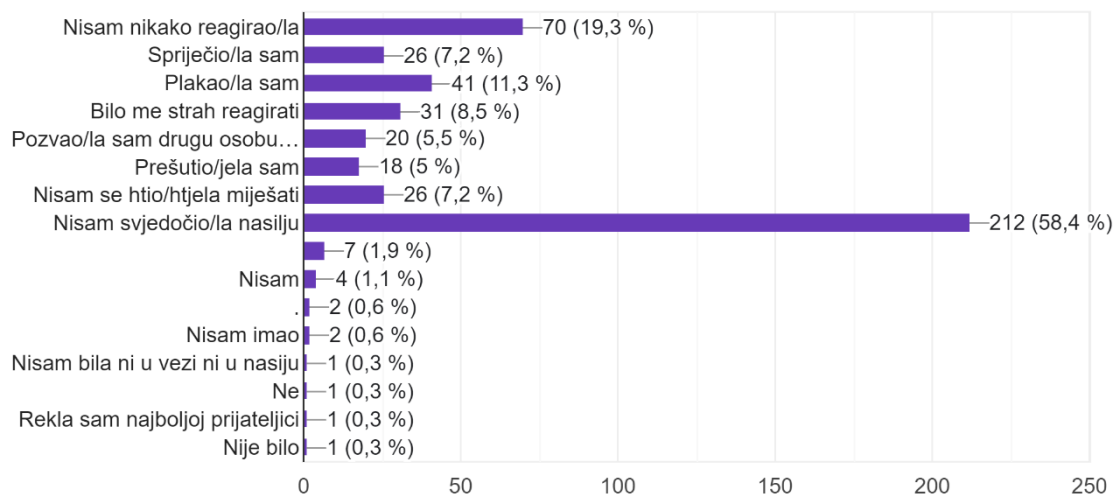
Jesi li ikad svjedočio/la određenoj vrsti nasilja u obitelji?

363 odgovora

Ako jesi, na koji način si reagirao/la?

363 odgovora

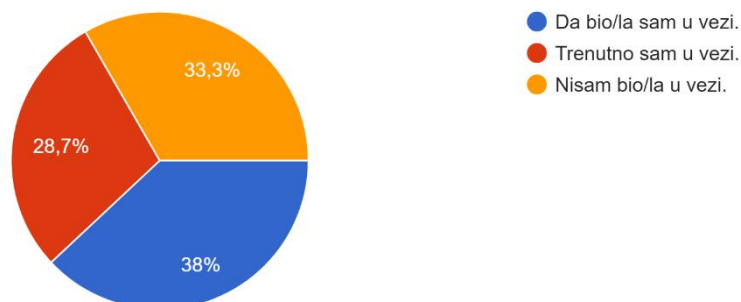

Iskustvo partnerskog odnosa i nasilja

Od 363 sudionika/ka iskustvo partnerskog odnosa ima 66,7% sudionika/ka (od čega je 28,7% trenutno u vezi), dok trećina nije bila u partnerskom odnosu. O svjedočenju nasilju u vezi izvještava više od četvrtine mladih (27,5%). Po pitanju reakcije na nasilje 17,1% izvještava kako nisu reagirali, 12,4% da su spriječili nasilje, 5,2% da je plakalo te da ih je bilo strah reagirati, 9,1% pozvalo je drugu osobu ili se nije željelo miješati, 3,6% je prešutjelo. Jedan sudionik (0,3%) izjavljuje da je nasilje prijavio, jedan da je "vidio druge ljude, ali da na sreću nije osobno svjedočio", a jedna sudionica izvještava da je "potražila pomoć nastavnice, ali ona nije ništa učinila po tom pitanju". Na pitanje poznaju li nekoga tko trpi ili je pretrpio/la nasilje u vezi, 46,3% ispitanika/ca izjavljuje da poznaje, a 53,7% da ne poznaje nekoga tko trpi ili je pretrpio/la nasilje u vezi. 19% mladih izjavljuje kako je pretrpjelo neki od oblika nasilja u vezama, a 32,5% mladih doživjelo je neki oblik seksualnog uznemiravanja (neželjene primjedbe/komentare, seksualne prijedloge i sl.). 7,2% mladih na pitanje jesu li ikada bili nasilni prema partneru/ici odgovara potvrdno, te ih 5,5% izjavljuje da je bilo verbalno nasilno, 4,7% psihički, 4,4% fizički, 1,9% seksualno.

Jesi li ikad bio/la u vezi ili si trenutno u vezi?

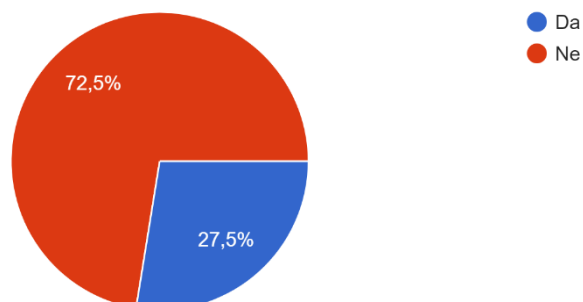
363 odgovora

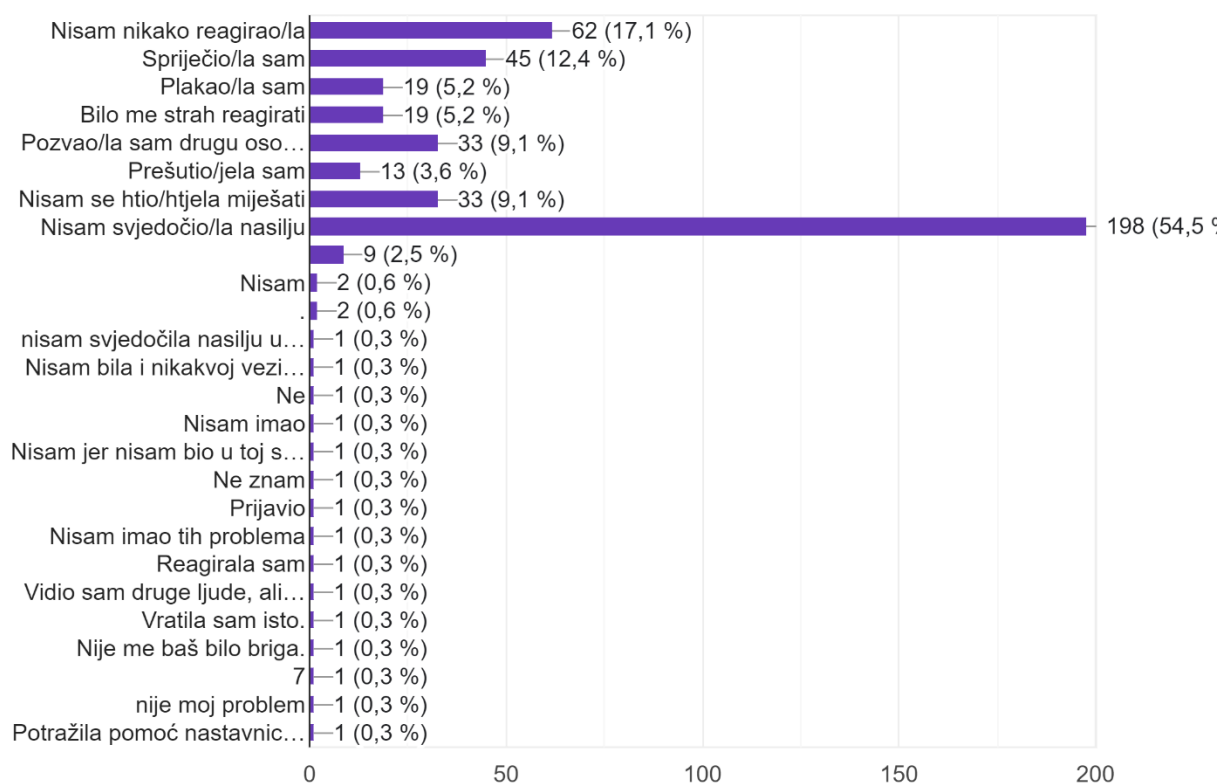
Jesi li ikad svjedočio/la određenoj vrsti nasilja u vezi?

363 odgovora

Ako jesi, na koji način si reagirao/la?

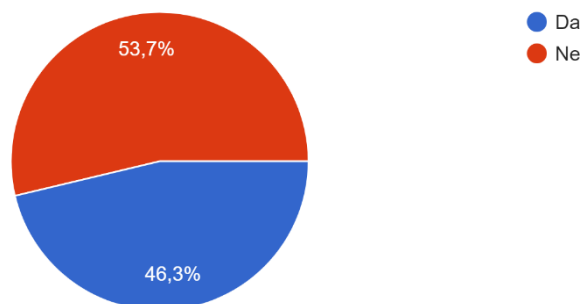
363 odgovora

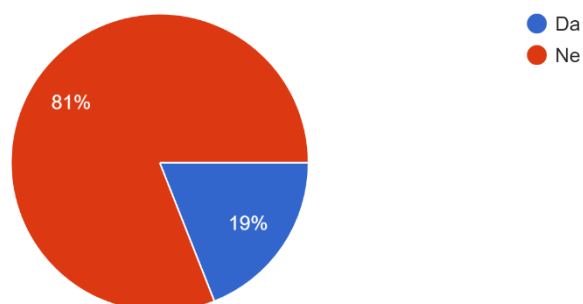
Poznaješ li nekoga tko trpi ili je pretrpio/la nasilje u vezi (verbalno, psihičko, fizičko, ...)?

363 odgovora

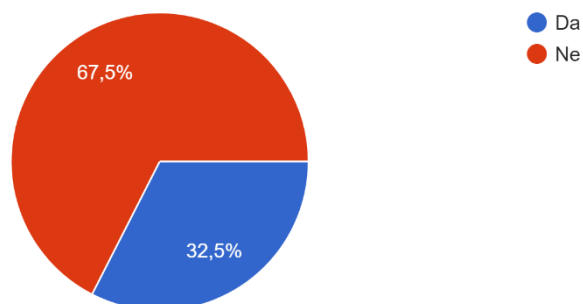
Jesi li pretrpio/la neki oblik nasilja u vezi (verbalno, psihičko, fizičko, seksualno, ekonomsko, ...)?

363 odgovora

Jesi li ikad doživio/la neki oblik seksualnog uznemiravanja (neželjene primjedbe/komentare, seksualne prijedloge i sl.)?

363 odgovora

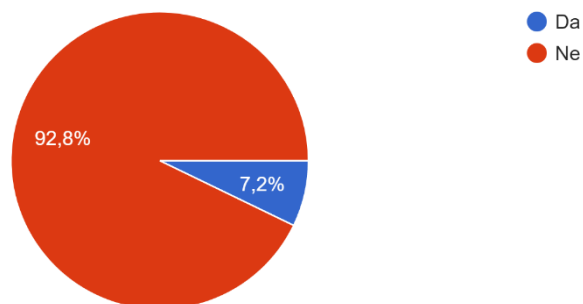

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED
ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

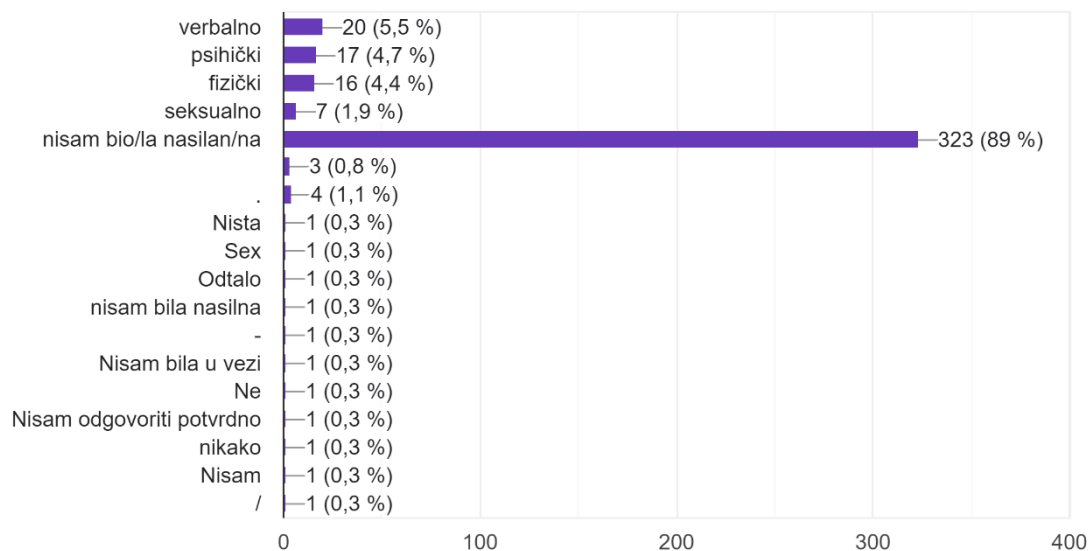
Jesi li ti kad bio/la nasilan prema svom partneru/ici?

363 odgovora

Ako si na prethodno pitanje odgovorio/la potvrdno, kako si bio nasilan/na prema partneru/ici?

363 odgovora

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED
ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

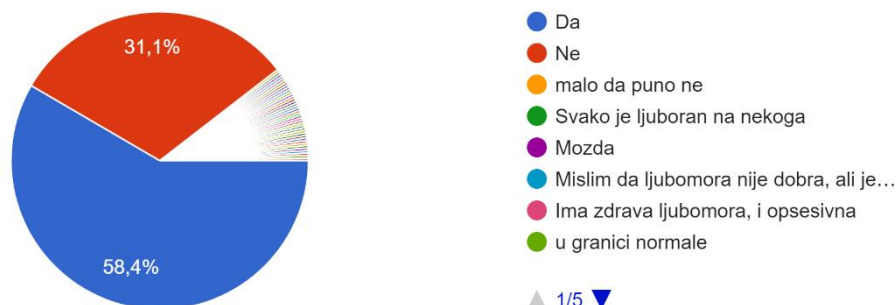

Stavovi

Ljubomoru kao sastavni dio veze smatra čak **58,4%** ispitanika/ca, **31,3%** smatra da ljubomora nije sastavni dio veze, ostatak ispitanika/ca o ljubomori kao sastavnom dijelu veze izvještava na način da govore da je sastavni dio veze **u malim količinama** (1,8%; "malo da puno ne" (0,3%), "da, ali u vrlo malim granicama" (0,3%), "da u određenim količinama, ali ne pretjerano" (0,3%), "ljubomora u jako maloj mjeri da ostalo ne" (0,3%), "mislim da mora biti prisutna u malim količinama" (0,3%), "da ako je primjerena i ne jaka" (0,3%)) ili **"u granicama normale"** (3%; "u granici normale" (0,3%), "u granicama" (0,3%), "da ali sve dok ima svoje granice" (0,3%), "smatram da je ljubomora do neke određene granice normalna i zdrava stvar u vezi koja može biti znak da je osobi stalo do svog partnera" (0,3%), "U granicama normale. Ljubomora je uvijek malo prisutna kad ti je stalo do osobe" (0,3%), "da ako je u granicama normale" (0,3%), "Mislim da je okej biti ljubomoran do nekih granica" (0,3%), "normalnim granicama" (0,3%), "u nekim mjerama je ok" (0,3%)), troje ispitanika/ca smatra da **ljubomora ne bi trebalo biti u dobroj vezi** (0,9%; "ako su ljubomorni nisu jedan za drugog", "ljubomora ne bi trebalo biti ako istinski vjeruješ u svog partnera", "Nije jer ako je ljubav prava partner neće biti ljubomoran na sitnice"), **neodlučno ili nesigurno** je 14 ispitanika/ca (4,2%), 0,3% izjavljuje "svako je ljubomoran na nekoga", jedan ispitanik/ca (0,3%) "mislim da ljubomora nije dobra, ali je možda u nekim trenucima opravdavajuća", jedan ispitanik/ca smatra da postoji zdrava ljubomora i opsesivna.

Smatraš li da je ljubomora sastavni dio veze?

363 odgovora

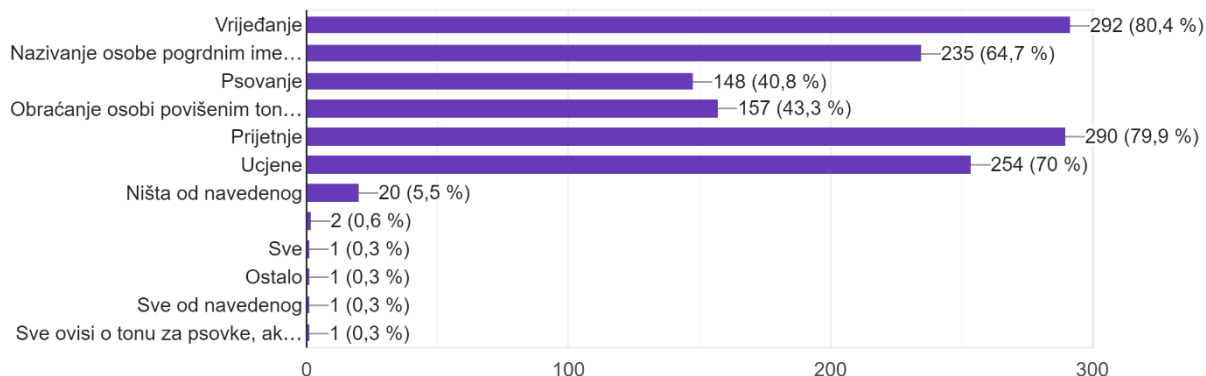

Verbalnim nasiljem ispitanici/e smatraju vrijeđanje (80,4%), prijetnje (79,9%), ucjene (70%), nazivanje osobe pogrđnim imenima (64,7%), obraćanje osobi povišenim tonom (43,3%) te psovanje (40,8%). **5,5% ispitanika/ca smatra da ništa od navedenog nije verbalno nasilje.** Jedan ispitanik/ca smatra za psovke da ovisi o tonu, a dvoje ih smatra kako je sve od navedenog verbalno nasilje.

Što je, po tebi, verbalno nasilje u vezi?

363 odgovora

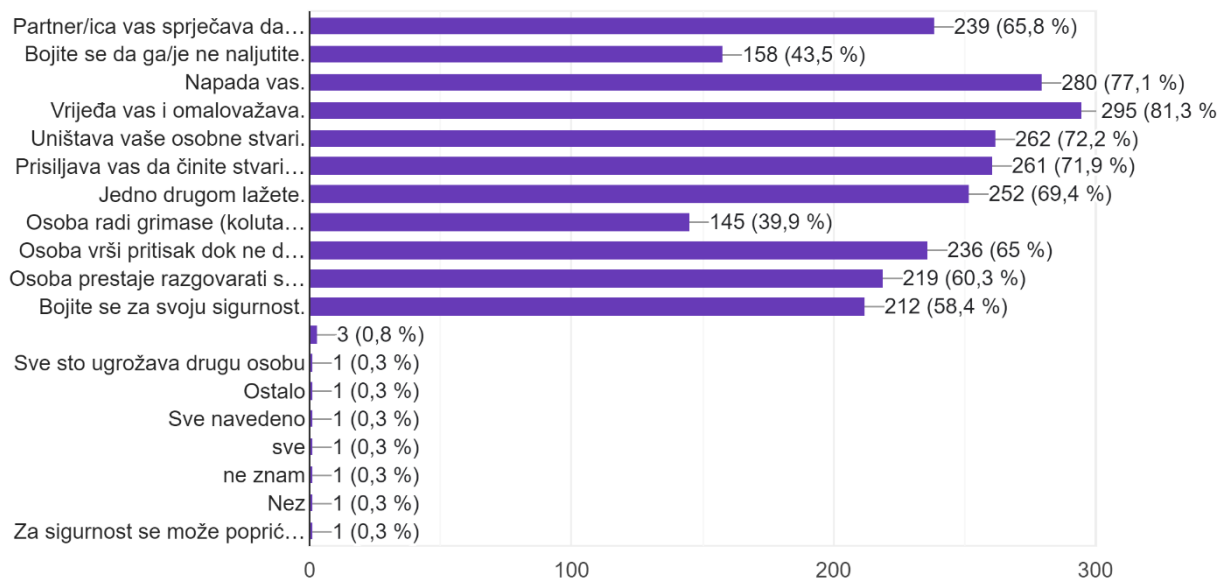
Štetnom vezom smatraju kada vas partner vrijeđa i omalovažava (81,3%), napada vas (77,1%), uništava vaše osobne stvari (72,2%), prisiljava vas da činite stvari koje ne želite (71,9%), kada jedno drugome lažete (69,4%), partner/ica vas sprječava da vidate druge ljude (65,8%), osoba vrši pritisak dok ne dobije što želi (65%), osoba prestaje razgovarati s vama ili prestaje obraćati pažnju na vas dok govorite (60,3%), ako se bojite za svoju sigurnost (58,4%), ako se bojite da ga/je ne naljutite (43,5%) te ako radi grimase (39,9%). Troje ispitanika/ca dodatno navodi kako je sve od navedenog obilježje štetne veze (0,9%).

Što od navedenoga smatrate štetnom vezom?

363 odgovora

Nadalje, 54,8% mladih smatra da je u redu da s vremena na vrijeme njihov/a partner/ica znaju gdje su i s kime su, **43,5% smatra da veza podrazumijeva da partner/ica zna gdje sam i s kim sam, 12,9% mladih smatra da partner/ica trebaju znati u svakom trenutku gdje su i s kime se nalaze**, a 5,5% mladih misli da njihov/a partner/ica nikada ne trebaju znati gdje su i s kime su. Jedan/a od sudionika/ca smatra da bi u početku veze bilo pogodno da zna gdje sam i s kime sam dok se povjerenje ne izgradi i osnaži.

Mladi većinom smatraju da se svatko treba odijevati kako želi (49,3%) te da im nitko ne bi trebao određivati način na koji se odijevaju (24%). 21,5% smatra kako bi se trebali dogovoriti sa svojim partnerom/icom i odijevati se kako se zajednički dogovore, 3,3% mladih smatra da bi trebalo poslušati partnera/icu i odijevati se kako on/a želi.

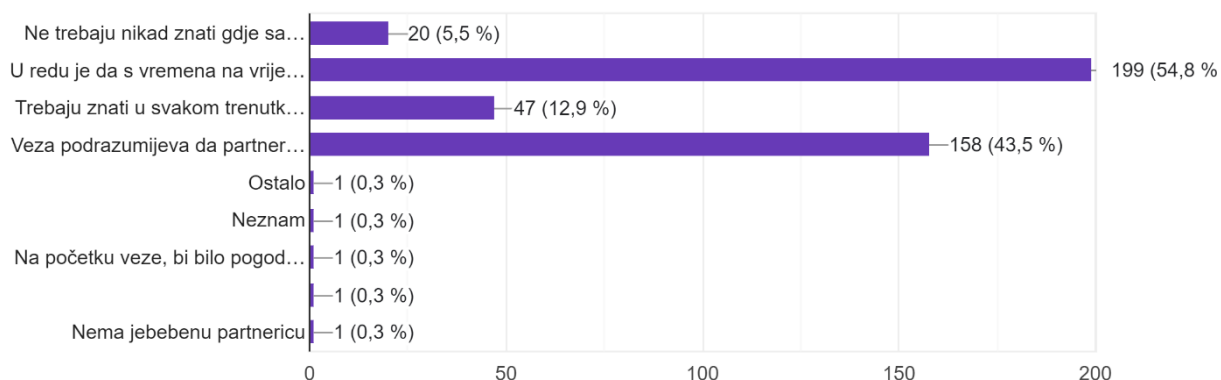
Na pitanje, bi li se preodjenuli da njihov partner smatra da je odjeća preuska, preotvorena, prekratka, preizazovna i sl. 56,5% kaže da se ne bi preodjenuli dok 43,5% bi.

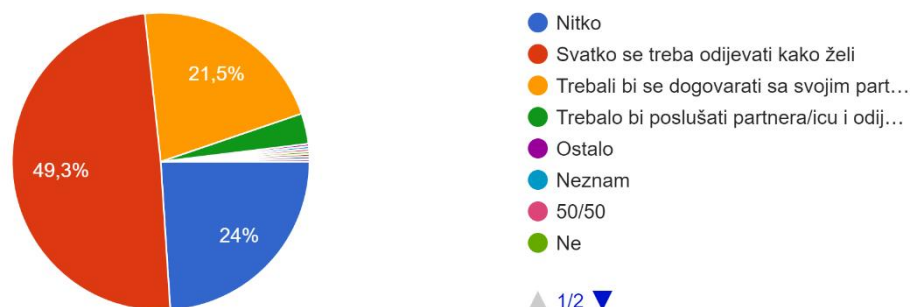
Po tvom mišljenju, koliko tvoj partner/ica treba znati o tvom kretanju i društvu?

363 odgovora

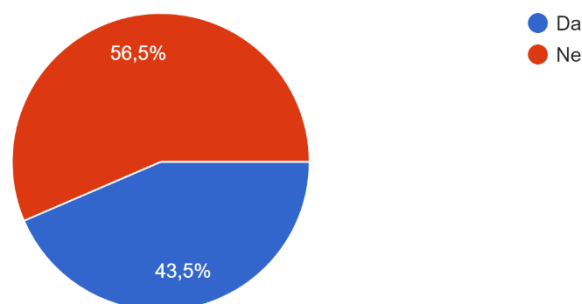
Osobama koje su u vezi, tko bi trebao određivati način na koji se odijevaju?

363 odgovora

Bi li se ti preodjenulo/la da tvoj partner/ica smatra da je tvoja odjeća preuska, preotvorena, prekratka, preizazovna i sl.?

363 odgovora

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED
ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

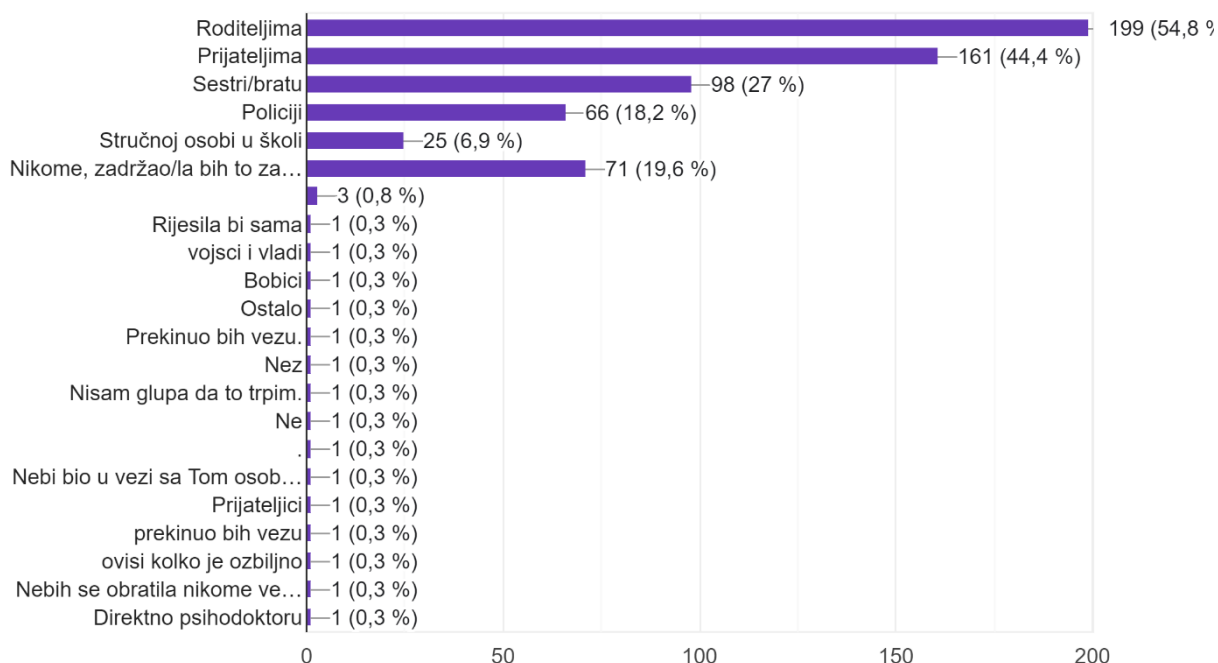

Većina mladih, njih 54,8% u slučaju nasilja u vezama obratila bi se roditeljima, njih 44,4% obratilo bi se prijateljima, 27% sestri ili bratu, njih 19,6% ne bi se obratilo nikome, zadržali bi to za sebe, 18,2% obratilo bi se policiji, a 6,9% stručnim osobama u školi. 5 ispitanika/ca smatra da bi prekinuli vezu.

Također, 69,4% mladih smatra kako bi se o temi nasilja u partnerskim vezama mladih trebalo više govoriti u školi, dok 30,6% smatra da ne bi trebalo više pričati o toj temi.

Kome bi se obratio/la ukoliko bi doživio/la određenu vrstu nasilja u vezama?

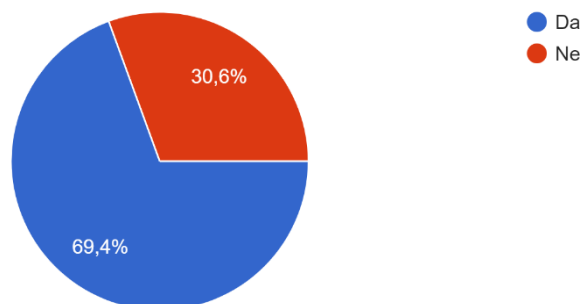
363 odgovora

Misliš li da bi o temi nasilja u partnerskim vezama mladih trebalo više govoriti u školi?

363 odgovora

ZAKLJUČAK:

U istraživanju je sudjelovalo otprilike podjednako muških i ženskih ispitanika (51,5% ženskih i 48,5% muških), nešto više učenika prvog srednje, pa drugog, dok je najmanje bilo učenika trećeg srednje.

Prema odgovorima možemo zaključiti da je preko 80% učenika i učenica upoznato sa nasiljem. Nešto manje od jedne četvrtine sudionica/ka (23,7%) svjedočilo je nekoj vrsti nasilja u obitelji.

Reakcije sudionica/ka na nasilje u obitelji su različite, ali zabrinjava da skoro 20% sudionica/ka NIJE NIKAKO reagiralo na nasilje, a još 7,2% ispitanika/ca se nije htjelo miješati.

Što se partnerskog nasilja u vezama mladih tiče više od pola ispitanica/ka je bilo nekada u vezi ili je u vezi. Više od četvrtine mladih je svjedočilo nasilju u vezi. Skoro četvrtina njih nije nikako reagirala na nasilje jer se “nisu htjeli miješati” i bilo ih je strah.

S obzirom na vlastita iskustva skoro polovica ispitanih poznaje nekoga tko trpi ili je pretrpio nasilje u vezi. 19% ispitanih su i sami doživjeli neku vrstu nasilja u vezi.

Zabrinjava činjenica da je 32,5 % ispitanih doživjelo neki oblik seksualnog uznemiravanja u vezi.

Mladi u većoj mjeri prepoznaju znakove štetne veze, međutim ljubomoru mladi ljudi koji su sudjelovali u istraživanju prihvaćaju kao nešto normalno, pa i poželjno, te previše njih smatra da partner u svakom trenutku mora znati gdje su i što rade te to ne prepoznaju znakom za uspostavljanje i održavanje kontrole i dominacije u vezi.

Više od pola ispitanika/ca obratilo bi se za pomoć roditeljima, zatim prijateljima, sestri ili bratu, institucijama dok najmanji broj njih stručnim osobama u školi.

69,4% ispitanih smatra kako bi se o temi nasilja u partnerskim vezama mladih trebalo više govoriti u školi.

Neosvijestjenost i neprepoznavanje nasilja, kao i mišljenje da su određeni oblici nasilnog ponašanja 'normalni' dio svake veze može dovesti do toga da mladi i dalje toleriraju rizične, nasilne veze i da ne nalaze dovoljno razloga za prekid.

PREPORUKE :

Obzirom na gore navedene rezultate:

- potrebno je i dalje provoditi edukacije u školama, edukacijom obuhvatiti i profesore/učitelje u suradnji sa stručnim osobljem škola (pedagog, psiholog, soc. Radnik...)
- raditi na osvještavanju mitova o nasilju; razumijevanje dinamike moći i kontrole u vezama; razvijanje i jačanje samopoštovanja i samopouzdanja, komunikacijskih vještina, te vještina pregovaranja i rješavanja sukoba kao aspekata kvalitetnih i ne-nasilnih veza
- potrebni su kontinuirani edukacijsko preventivni programi u školama
- informiranje o postojećim mehanizmima i resursima za prijavljivanje nasilja
- obveza postupanja po Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima

Istraživanje je dio aktivnosti projekta kojeg provodi "HERA" Križevci u partnerstvu sa Srednjom gospodarskom školom Križevci i Srednjom školom "Ivan Seljanec" Križevci. Ovaj projekt provodi se uz financiranje Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih.

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED
ZA DEMOGRAFIJU I MLADE